

ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ТА ПОНЯТТЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Визначено співвідношення понять “політика держави”, “державна політика”, “регіональна державна політика”, “політика регіону” та “регіональна політика держави”. Обґрунтовано взаємозв’язок різнорівневих видів регіональної політики.

Определено соотношение понятий “политика государства”, “государственная политика”, “региональная государственная политика”, “политика региона” и “региональная политика государства”. Обоснована взаимосвязь разно уровневых видов региональной политики.

Correlation of concepts is certain “policy of the state”, “state policy”, “regional state policy”, “policy of region” and “regional policy of the state”. Intercommunication of different level types of regional policy is grounded.

Постановка проблеми. Розподіл державної політики перш за все здійснюється в залежності від сфери застосування. За такою ознакою виділяють внутрішню політику, спрямовану на управління процесами, що відбуваються всередині країни, та політику зовнішню із захисту власних інтересів держави у відносинах з іншими країнами світу. У складі внутрішньої політики держави серед інших складових виділяють державну регіональну політику, проте вона може реалізовуватися і поза межами цієї держави, включаючи взаємини з прикордонними територіями інших країн, або дії в інтересах держави у різних частинах світу. Непоодинокі випадки, коли найбільш потужні держави проводять дуже агресивну зовнішню політику (від фінансування певних проектів до воєнного втручання) у відношенні різних регіонів світу, причому такі активні дії виправдовуються “законністю” встановлення демократії у всіх країнах та на всіх континентах. Отже, державна регіональна політика має також і зовнішній щодо держави аспект, але головні її напрямки все ж таки стосуються соціально-економічного територіального простору країни та її адміністративних регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вагомий внесок у формування уявлення про підходи до управління регіонами країни, регіональний розвиток, засади розробки та здійснення регіональної політики, виявлення особливостей державної регіональної політики та політик регіонів, окреслення їх суб’єктів та об’єктів зробили такі провідні науковці як Е.Б. Алаєв, О.І. Амоша, Г.В. Балабанов, П.Т. Бубенко, З.С. Варналій, С.Г. Галуза, З.В. Герасимчук, А.П. Голіков, Г.К. Губерна, М.І. Долішній, Л.М. Зайцева, Ю.М. Іпатов, Б.Т. Кліяненко, В.С. Кравців, О.П. Крайник, Н.Г. Кузнецов, Л.М. Кузьменко, А.Г. Мазур, Т.С. Максимова, А.С. Маршалова, С.А. Мельник, І.Р. Михасюк,

Н.А. Мікула, Ю.В. Наврузов, О.С. Новоселов, В.І. Нудельман, Н.В. Павліха, В.І. Павлов, В.А. Поповкін, С.А. Романюк, В.К. Симоненко, Д.М. Стеченко, Г.Ф. Столбов, Л.Л. Тарангул, С.Г. Тяглов, В.М. Ходачек, Л.Г. Червова, М.Г. Чумаченко, Б.М. Штульберг, М.Д. Янків та інші.

Постановка завдання:

– визначити співвідношення понять “політика держави”, “державна політика”, “регіональна державна політика”, “політика регіону” та “регіональна політика держави”;

– обґрунтувати взаємозв’язок різнорівневих видів регіональної політики.

Виклад основного матеріалу. Відзначимо, що державна регіональна політика, що виходить з загальнонаціональних інтересів, органічно доповнюється політикою самих регіонів, яка відображає інтереси окремих територій, що складають територіальний простір усієї країни. З цього приводу М.Г.Чумаченко зазначає, що регіональна політика підрозділяється на два види: тактику держави та внутрішню політику регіону [12, с. 52]. Таке виділення видів регіональної політики, нажаль, не зовсім відповідає сутності її головних складових, навіть якщо обмежитись розглядом однієї країни, адже державна регіональна політика не може бути представлена лише у якості тактики держави щодо управління регіонами, бо, як вже згадувалося раніше, політика – це “стратегічна лінія поведінки держави в тих, чи інших сферах суспільного життя” [8, с. 12]. Виходячи з цього, можна зазначити, що без стратегічної мети державні дії, “спрямовані на вирівнювання умов діяльності регіонів та їх результатів, ефективне використання регіональних ресурсів та можливостей, створення умов підвищення ефективності діяльності регіонів” [12, с. 52], перестають бути цілеспрямованою політикою, а зводяться до методу “спроб та помилок”, застосування якого щодо регіонального розвитку має відійти у минуле.

Що стосується тактичної складової регіональної політики, то вона може бути представлена системою завдань, які деталізують її мету, та принциповими обмеженнями щодо шляхів просування до неї. При цьому, як зазначає група науковців, серед яких О.І.Амоша С.М.Кацура та Т.В.Щегілова, у дослідженні, присвяченому інноваційній політиці, середньострокові цілі і задачі важливо погоджувати з довгостроковими стратегічними орієнтирами [6, с. 82]. Таким чином, слід підкреслити, що державну регіональну політику не можна уявляти лише як тактику, бо ефективна цілеспрямована регіональна політика, яка здійснюється в інтересах держави, обов’язково передбачає наявність стратегічної мети, а з нею і наявність стратегічної складової. Втім, разом із зазначенням чітких стратегічних орієнтирів регіональна політика має передбачати тактику пристосування до постійно змінюваних конкретних факторів внутрішнього та зовнішнього для суб’єкта цієї політики середовища, яка застосовується на етапі її реалізації.

До речі, іноді можна зустріти думку, що на відміну від мети орієнтири, в тому числі стратегічні орієнтири, є чимось неконкретним, а

отже таким, що не заслуговує на увагу. Щодо цього наведемо доречну тезу, яку висуває М.І.Долішній: “Основні розбіжності у підходах до визначення мети регіональної політики породжуються різним баченням стратегічних орієнтирів її здійснення” [4, с. 22]. Дійсно, визначення такої мети регіональної політики, яка може вважатися конкретним кінцевим станом або бажаним результатом [5, с. 89], а не загальним побажанням, є неможливим без з’ясування стратегічних орієнтирів, на які має спрямовуватися (бо термін “орієнтир” означає вказівник спрямування дії у певному напрямку [2, с. 461-462]) реалізація цієї політики. Тож формуванню мети та самої державної регіональної політики має передувати визначення стратегічних орієнтирів розвитку країни у регіональному аспекті.

Дослідження сутності цієї частини регіональної політики, що характеризує політику окремого регіону держави, показує, що фактично вона не може визначатися як “внутрішня політика регіону”, бо спрямована не тільки на забезпечення розвитку самого регіону, а й на формування його відносин із державою та іншими регіонами (причому ці регіони можуть бути і поза межами країни). Це означає, що аналогічно внутрішній політиці будь-якої держави внутрішня політика регіону є лише складовою його цілісної політики, в даному разі політики регіону. Наявність у політиці регіону зовнішньої складової може бути частково проілюстрована дослідженням В.В.Третяк, у якому авторка розглядає регіональний аспект зовнішньоекономічної політики України, регіональну зовнішньоекономічну політику, а також зовнішньоекономічну політику регіону [11, с. 71].

До сказаного вище слід додати, що політику будь-якого регіону країни не можна вважати виключно регіональною, бо вона включає в себе також економічні, соціальні, природоохоронні та інші аспекти, а вирішення проблем просторового розвитку регіону (вирівнювання міжрайонних диспропорцій у соціально-економічному розвитку, розміщення продуктивних сил у межах регіону, відкриття філій підприємств та установ регіону в інших регіонах країни чи світу, тощо) у даному разі має бути віднесено до регіональної політики адміністративного регіону.

На відміну від підходу М.Г.Чумаченка до виділення складових регіональної політики, В.К.Симоненко регіональну соціально-економічну політику підрозділяє на регіональну політику держави та власну соціально-економічну політику регіонів [9, с. 50, 66-67]. Що стосується першої складової, то доцільним є використання терміну “державна регіональна політика” за аналогією побудови термінів “державна політика”, “державна влада” та “державні інтереси”. Термін “власна соціально-економічна політика регіону” за суттю є вірним, але може бути скорочений до словосполучення “політика регіону”, що навіть розширює його значення, бо крім соціальної та економічної політики воно охоплює також ряд інших складових.

Фахівці у галузі регіоналістики досить часто для позначення сукупності державної регіональної політики та політик всіх регіонів держави використовують загальний термін “регіональна політика” Цей самий термін іноді застосовується і для державної регіональної політики [1, с. 69], про що свідчать надані Г.В.Балабановим та Ю.В.Наврузовим визначення цього поняття. М.І.Долішній, В.С.Кравців та В.К.Симоненко використовують термін “регіональна політика” і для позначення державної регіональної політики і для більш загального поняття, яке поряд з державною регіональною політикою включає політики адміністративних регіонів. При цьому безпосередньо у тексті дослідження обумовлюється, коли саме регіональна політика розглядається “в широкому розумінні” [8, с. 14].

Конкретизуючи підхід до розгляду поняття “регіональна політика”, треба також враховувати, що воно значно ширше регіональної політики, що здійснюється у певній країні, тому що існують регіональна політика Європейського Союзу [13] і, навіть, міжнародна (світова) регіональна політика, спрямовані на підтримку проблемних територій та тих, що розвиваються, збереження миру у конфліктогенних регіонах та вирішення багатьох інших питань. З цього приводу Г.В.Балабанов на основі дослідження досвіду країн Західної Європи зазначає, що регіональна політика вийшла з національних рамок, перетворилася у важливе міждержавне завдання, стала “двоповерховою”: наднаціональна комунітарна політика та регіональна політика окремих держав [1, с. 70] (щоправда він не враховує ще один рівень, а саме – рівень субнаціональних регіонів).

Усе зазначене вище, надає можливість зробити такий висновок: проблема щодо розмежування регіональної політики, під якою розуміється сукупність державної складової та політик усіх субнаціональних регіонів держави, а також власно державної регіональної політики не може бути вирішена через використання терміну “регіональна політика”, який є спільним для всіх просторових політик. Найкоротший шлях у цьому напрямку – відійти від вживання термінів “регіональна політика держави” та “державна регіональна політика” як синонімів, яке досить часто зустрічається у спеціалізованій літературі, та надати їм відповідно “широкий” і “вузький” зміст, які застосовувалися при трактуванні регіональної політики.

Застосування такого підходу при обговоренні регіональної політики України або регіональної політики будь-якої іншої держави дозволить використовувати термін “регіональна політика держави” виключно для позначення сукупності державної регіональної політики та політик адміністративних регіонів цієї країни. При цьому термін “регіональна політика” має лишитися як узагальнюючий для політик територіальних формувань різного рівня (наднаціональних, держав або регіонів субнаціонального рівня) щодо вирішення комплексу питань просторового аспекту їх соціально-економічного розвитку.

Найвищим рівнем регіональної політики може вважатися регіональна політика світу, яка відображає просторові аспекти його розвитку, та стосується усіх народів та усіх держав. Регіональна політика усього світу складається з регіональних політик, що формуються та активно здійснюються наднаціональними організаціями і спільнотами, а також з державних політик усіх країн світу. До речі, регіональні політики кожної з впливових наднаціональних організацій докладно досліджуються державними інституціями та політичними силами усіх країн з метою використання виявлених тенденцій при розробленні власних стратегій. Регіональним політикам найбільших наднаціональних організацій також присвячені наукові дослідження, зокрема у монографії В.І.Пили, О.С.Чмир, О.А.Гарасюк та Т.В.Терещенко політиці Європейського Союзу у сфері регіонального розвитку присвячений цілий розділ [10, с. 38-87]. Сукупність усіх регіональних політик наднаціональних організацій та спільнот через взаємну інтеграцію та збалансування інтересів їх суб'єктів поступово перетворилася на світову регіональну політику (що, у свою чергу, є складовою геополітики). Головним суб'єктом світової регіональної політики на сьогодні є Організація Об'єднаних Націй, що налічує 192 держави-члена та представляє, таким чином, спільні інтереси переважної більшості країн світу. Крім цієї глобальної організації світову регіональну політику формують усі міжнародні організації й спільноти, зокрема Європейський Союз, Організація Північноатлантичного договору, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Шанхайська організація співробітництва, Міжнародний валютний фонд, Світова організація торгівлі та інші міжнародні об'єднання, що територіально охоплюють кілька країн світу і запроваджують власну політику, в тому числі регіональну.

До складу державних політик усіх країн світу входять відповідні державні регіональні політики, які разом із політиками субнаціональних регіонів кожної країни визначають загальну регіональну політику держави. До цього слід додати, що політики сформованих у законодавчому порядку та наділених політичним самоврядуванням субнаціональних регіонів мають власну регіональну складову, яка відображає просторовий аспект їх розвитку за всіма напрямками, перелік яких буде сформовано у процесі подальшого дослідження структури регіональної політики.

Докладне дослідження компонентів регіональної політики держави та їх зв'язку із державною політикою виявило існування кількох підходів до виділення тих напрямків політики, що входять до їх складу. У словнику-довіднику з державного управління під редакцією В.М.Князева та В.Д.Бакуменка у докладній трактовці терміну “державна політика”, зазначається таке: “При складанні планів соціально-економічного розвитку держави розробляються заходи у наступних напрямках: фінансова, грошова і цінова політика; структурна політика; аграрна політика; соціальна політика; регіональна економічна політика; зовнішньоекономічна політика”, а також додається: “Економічна політика, у свою чергу,

ділитися на промислову, податкову, тарифну, грошово-кредитну, цінову, митну, інвестиційну і т.д.” [3, с. 51].

Аналізуючи такий підхід до виділення складових політики за напрямками її здійснення, варто звернути увагу на те, що, по-перше, у ньому присутня певна невідповідність: фінансова, грошова та цінова політика зазначається і як складова державної політики, і входить окремими складовими до економічної політики. По-друге, у складі державної політики виділяються не регіональна та зовнішня політика, а лише їх економічні складові, які, дійсно, є вкрай важливими, але все-таки слід враховувати також і соціальну, науково-технічну, гуманітарну та природоохоронну сфери життя суспільства. По-третє, за такого підходу до структурування державної політики промислова політика розглядається як складова економічної політики, а аграрна політика виведена поза її межі. Аналог щодо відокремлення від економічної політики аграрної складової знаходимо у філософському словнику під редакцією І.Т.Фролова, де зазначається, що відповідно до різних сфер суспільного життя політика ділиться на економічну, соціальну, національну, аграрну, культурну тощо. Втім, зважаючи на те, що економіки різних галузей господарства (промисловості, сільського господарства, транспорту та ін.) [2, с. 74] є складовими цілісної економіки будь-якої країни, аграрна політика мала б розглядатися у складі економічної політики держави.

Зважаючи на те, що державна регіональна політика має такі саме напрямки як і державна політика (крім регіонального), у деяких джерелах зустрічається підхід, згідно якому з економічної політики виокремлюється не тільки аграрна, але й промислова складова. Так, у монографії під редакцією М.І.Долішнього пропонується розглядати державну регіональну економічну політику “як конгломерат бюджетної, податкової, кредитної, цінової, структурної, інвестиційної та інституційної політики” [8, с. 19], та, виходячи з універсальності економічної політики, не включати її у поділ державної регіональної політики за сферами суспільного життя. Таким чином, групою авторів державна регіональна політика за напрямками поділяється “на соціальну, промислову, аграрну, екологічну, гуманітарну, науково-технічну” [8, с. 20]. При цьому наступний рівень деталізації структури державної регіональної політики передбачає виділення у складі соціальної політики таких складових як політика соціального захисту, житлова, демографічна, урбаністична, рекреаційна та політика зайнятості, а у складі гуманітарної політики – етнічної, культурної, міжконфесійної та освітньої політики [8, с. 20-21], з чим можна повністю погодитись, за виключенням застосування терміну “демографічна політика”, що вимагає окремого розгляду.

Поділяючи в-основному позицію відносно наведеного вище підходу до структурування державної регіональної політики, який дозволяє досить детально розглянути її складові та дослідити взаємозв'язок між ними, слід все ж уважити, що пропозиція М.І.Долішнього, В.С.Кравціва та В.К.Симоненка щодо структурування економічної політики та

виокремлення її із загального поділу державної регіональної політики за напрямками потребує на певне корегування. По-перше, виходячи з того, що ті складові, які у монографії під редакцією М.І.Долішнього поєднані в економічну політику, а М.Г.Чумаченком зазначені у складі економічної політики поряд з політиками розвитку окремих виробничих комплексів, стосуються “всіх сфер суспільного життя” [8, с. 20], то їх доцільно поєднати у інфраструктурну політику, призначенням якої є забезпечення функціонування економіки країни, соціальної та гуманітарної сфери, збереження екосистеми, розвитку науки та техніки. По-друге, зважаючи на те, що економічна політика – це політика у галузі виробничих відносин щодо обміну, розподілу та споживання матеріальних благ або щодо сукупності виробничих відносин (виходячи з визначення терміну “економіка” вважаємо за необхідне обов’язкове віднесення до її складу промислової та аграрної політик, які можуть бути додатково деталізовані за окремими видами виробництв.

Так, наприклад, М.Г.Чумаченко в економічній політиці виділяє політику розвитку регіональних комплексів (аграрно-промислового, будівельного, транспортного), зазначаючи також такі складові: бюджетна та податкова політика; планування, прогнозування й програмування в регіоні; використання природних ресурсів та розпоряджання власністю регіону; розміщення продуктивних сил та здійснення структурних перетворень в регіоні; контрольо-аналітичну діяльність та інформаційне забезпечення [12, с. 52]. Як бачимо, у цьому переліку багато складових, віднесених до економічної політики також М.І.Долішнім, В.С.Кравцівом та В.К.Симоненком, включаючи й ті, які важко безпосередньо асоціювати лише з економікою (особливо це стосується інституційної та структурної політик [8, с. 19], а також здійснення структурних перетворень в регіоні та інформаційного забезпечення [12, с. 52]).

Ще один підхід до виділення складових регіональної політики представлено у ґрунтовній праці В.І. Павлова. Зокрема, він зазначає, що регіональна соціально-економічна політика є “складною системою, ефективність якої залежить від рівня і напрямків функціонування і розвитку її підсистем”, до яких включено: демографічну політику регіону, політику ринкової трансформації, політику інвестиційного забезпечення функціонування і розвитку регіону, політику забезпечення екологічної безпеки регіону, політику соціальної сфери регіону, політику розвитку економічної сфери регіону та політику використання природно-ресурсного потенціалу регіону [7, с. 21]. Очевидно, що декілька з названих політик можуть бути приєднані до зазначеної політики розвитку економічної сфери регіону (зокрема, політика ринкової трансформації та політика інвестиційного забезпечення функціонування і розвитку регіону), крім того, досить близькими за змістом є такі складові регіональної політики, що виділяються В.І.Павловим, як політика забезпечення екологічної безпеки регіону і політика використання природно-ресурсного потенціалу регіону, які можуть бути поєднані у спільний політичний напрямок.

При виділенні основних складових регіональної політики досить значне поширення отримав поділ, запропонований М.Г.Чумаченко. Він вважає, що укрупнено регіональну політику можна підрозділити на такі складові: економічну, соціальну, науково-технічну, гуманітарну, екологічну та демографічну [12, с. 54]. У той же час екістичну політику доречніше розглядати як підрозділ демографічної політики, яка, у свою чергу, у монографії під редакцією М.І.Долішнього цілком справедливо віднесена до складу соціальної політики, а національна складова може охоплюватися гуманітарною політикою. Виходячи з цього, остаточний перелік складових регіональної політики міг би бути наступним: економічна, соціальна, науково-технічна, гуманітарна та екологічна політики. До речі, такий самий перелік буде отримано, якщо у поділі регіональної політики за напрямками, промислову та аграрну політику поєднати в економічну (відповідно до наведеного вище обґрунтування).

Окремого розгляду потребує така складова як “екологічна політика”. У параграфі, присвяченому характеристикам регіону вже надавалися пояснення щодо термінів, які містять у собі звернення до певної науки. Отже, екологічна чи демографічна політика – це політика у галузі розвитку відповідної науки, тому, незважаючи на те, що ці поняття є загальноживаними, вони за своєю суттю не відповідають тому явищу, яке ними позначається. Таким чином, з урахуванням того, що соціальна складова екосистеми відображається у соціальній політиці, термін “екологічна політика” має бути змінений на “природоохоронну політику”, а “демографічна політика” – на “політику щодо складу та руху населення”.

Виходячи з наведених вище аргументів, остаточно головними складовими державної регіональної політики треба визнати економічну, науково-технічну, соціальну, гуманітарну та природоохоронну складові. Відповідно до цього у складі державної політики та політик регіонів крім регіональної складової доцільно також виділити економічну, науково-технічну, соціальну, гуманітарну й природоохоронну компоненти. При цьому слід мати на увазі, що економічна складова охоплює політику у галузі промисловості та сільського господарства, науково-технічна – створення умов для розвитку науки, розроблення та впровадження нової техніки та технологій, гуманітарна – розвиток культури та мистецтва, збереження етнічної самобутності представників різних народів та народностей, природоохоронна – збереження, раціональне використання та відновлення природних ресурсів, соціальна – охорону здоров’я, освіти, стимулювання народжуваності, забезпечення роботою, підтримка непрацездатного населення, створення гідних умов життя тощо.

Інфраструктурну політику, виходячи з її природи, дійсно можна не вносити до переліку головних складових державної політики, державної регіональної політики та політик регіонів, тим не менше треба ясно уявляти яким чином вона пов’язана з складовими, що виділяються за сферами суспільного життя. Такий взаємозв’язок інфраструктурних складових політики (бюджетна, податкова, кредитна, цінова, інвестиційна,

структурна та інституційна) та складових, що виділяються за спрямуванням політики за різними сферами суспільної життєдіяльності (економічна, науково-технічна, соціальна, гуманітарна, а також природоохоронна). Аналогічно може бути досліджений зв'язок між елементами інфраструктурної політики та складовими, виділеними за сферами суспільного життя, державної політики або політики регіону.

Висновки. Проведенні дослідження дають підстави для такого узагальнюючого висновку: регіональна політика держави (наприклад, регіональна політика України) складається з державної регіональної політики та політик її адміністративних регіонів; державна регіональна політика має внутрішні та зовнішні складові, тому не може бути віднесена лише до внутрішньої політики держави; політика адміністративного регіону підрозділяється на внутрішню й зовнішню та поряд з економічною, науково-технічною, соціальною, гуманітарною та природоохоронною компонентами має регіональну (просторову) складову. Державна регіональна політика кожної країни є складовою відповідної державної політики, що разом з державними політиками інших країн світу та політиками світових міжнародних організацій складає регіональну політику світу, яка визначає його просторовий розвиток за різними сферами життя людства.

Використані джерела інформації:

1. Балабанов Г. Опыт стран Западной Европы в области региональной политики и возможности его использования в Украине / Г. Балабанов // Регион: проблемы и перспективы. – 1998. – № 1. – С. 69 – 72.
2. Большой словарь иностранных слов. – М.: ЮНВЕС, 1998. – 784 с.
3. Державне управління: Слов.-довід. / [За заг. ред. В.М. Князева, В.Д. Бакуменка]. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
4. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: Нові пріоритети: [Монографія] / М.І. Долішній // Національна академія наук України. Інститут регіональних досліджень. – К.: Наукова думка, 2006. – 511 с.
5. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер. с англ. / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури – М.: Дело ЛТД, 1994. – 702 с.
6. Механізми переходу економіки України на інноваційну модель розвитку / О.І. Амоша, С.М. Кацура, Т.В. Щетілова та ін.; Нац. акад. наук України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк: Ін-т економіки пром-сті, 2002 – 107 с.
7. Павлов В.І. Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації) / В.І. Павлов – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 580 с.
8. Регіональна політика: методологія, методи, практика / Відп. ред. акад. НАН України М.І. Долішній; НАН України. Ін-т регіон. досліджень. – Львів, 2001. – 700 с.
9. Симоненко В.К. Регионы Украины: проблемы развития / Симоненко В.К.; Отв. ред. И.И. Лукинов. – К.: Наук. думка, 1997. – 263 с.
10. Сучасна регіональна політика і транскордонне співробітництво / В.І. Пила, О.С. Чмир, О.А. Гарасюк, Т.В. Терещенко. – Хмельницький: ХУУП, 2006. – 411 с.
11. Третяк В.В. Розвиток регіональних зовнішньоекономічних зв'язків: питання теорії та практики: [Монографія] / В.В. Третяк / НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень. – Донецьк: ТОВ “Юго-Восток, ЛТД”, 2005. – 331 с.

12. Чумаченко Н. Проблемы региональной политики в Украине / Н. Чумаченко // Людина і політика. – 1999. – № 3. – С. 50 – 56.
13. Pietryk I. Regionalna polityka UE. – Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa, 2000. – 311 с.

Рецензент: Корецький М.Х., д.держ.упр., професор.

УДК: 35

Воскобійник С.І.,
аспірант кафедри регіонального
управління, місцевого самоврядування
та управління містом Національної академії
державного управління при Президентові України

ПОЛІТИКА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

У статті визначено політику органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій.

В статье определена политика органов местного самоуправления в привлечении инвестиций.

The article defined policies of local governments to attract investment.

Постановка проблеми. Актуальність питання щодо інвестицій в економіку територіальної громади України обґрунтована стрімким посиленням негативних тенденцій у самому інвестиційному секторі (відсутність мотивацій до інвестування, недоліки нагромадження ресурсів практично всіма основними групами інвесторів, широкі масштаби відтоку капіталу за кордон). Світовий досвід доводить, що країни з новою ринковою економікою можуть досягти економічного процвітання лише за допомогою залучення та ефективного використання інвестицій.

На жаль, до сьогодні не існує чіткої концепції місцевого розвитку щодо залучення інвестицій в економіко-соціальний розвиток на рівні територіальної громади. В умовах адміністративно-територіальної реформи, наріжним каменем якої є надання органам місцевого самоврядування більш широких повноважень, де економічний компонент стає вирішальним. Державна політика залучення інвестицій до територіальної громади стає одним із вагомих чинників розвитку місцевого самоврядування в цілому.

Питання державної політики залучення інвестицій постійно перебувають у полі зору вчених Б.М. Данилишина, О.І. Дачія, А.В.Мерзляк, М.Х. Корецького, М.П. Бутка, М.Г. Чумаченка.

Проблеми державної політики інвестиційної діяльності досліджуються у працях зарубіжних вчених, зокрема, Г. Асхауера,